

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I DRUGA
NEDJELJA KROZ GODINU

HOĆE LI TKO ZA MNOM,
NEKA SE ODREKNE
SAMOGA SEBE

KOLOVOZ - RUJAN

Ned 30. **DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU**
Feliks i Adaukt; Gaudencija

Pon. 31. Rajmund, Rajko; Optat

Uto. 1. Jošua, Siksto, Terencije, Verena, Viktor

Sri. 2. Kalista; Severina; Divna; Veljka

Čet. 3. **Grgur Veliki**; Grga; Gordana

Pet. 4. Ruža Viterbska; Marcel; Dunja

Sub. 5. **Majka Terezija**

Naslovnica:

Slika preuzeta s:
<https://biblia.wiara.pl>

MEDITACIJA

Molitva prije posla 4

SLUŽBA RIJEČI

XXII. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Hoće li tko za mnom,
neka se odrekne samoga sebe 6

HOMILIJA

Božja logika 8

KATEHEZA

Moj križ ne sjaji 10
Mali vjeronaučni leksikon 12

GODINA SVETOGA FRANJE

Sveti Franjo - Mladost (1) 14

MEDITACIJA 1

Za mnom 17

NAŠI POKOJNI 18

PRIČA

Kolačići i voćni sok 20

mihael

21/2026.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XXI. (2026.), broj 21 (686), dvadeset i druga nedjelja kroz godinu, 30. kolovoza 2026.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 88 853, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

Molitva prije posla

Nebeski Oče, dolazeći na radno mjesto, želim sa sobom donijeti tvoju prisutnost, tvoj mir, milost, milosrđe i tvoj savršeni red u svoj rad.

Zazivam tvoju milost i blagoslov na sve što će se unutar ovih zidova raditi, govoriti, misliti i odlučiti. Neka u svemu bude tvoja volja.

Gospodine, zahvaljujem ti za svoj posao i za sve darove kojima si me obdario. Obećavam da ću ih koristiti odgovorno, tebi na slavu.

Daj mi snage da svoj posao obavljam najbolje što mogu.

Blagoslovi sva moja nastojanja, zamisli i djela da moje i najmanje postignuće bude tebi na slavu.

Gospodine,
kada sam zbunjen, vodi me,
kada sam umoran, daj mi snage,
kada sam iscrpljen, ispuni me svjetlom Duha Svetoga.

Neka posao koji obavljam i način na koji ga obavljam donesu vjeru, radost i osmijeh svima s kojima se danas susretnem.

I, Gospodine, kad pođem s posla, prati me na putu.

Blagoslovi moju obitelj i moj dom, neka budu ispunjeni tvojim mirom i ljubavlju.

Gospodine, hvala ti za sve što si učinio, sve što činiš i sve što ćeš učiniti za mene, po Kristu tvome sinu u Duhu Svetome.

Prvo čitanje: Jr 20, 7-9

Riječ mi Gospodnja postade na ruglo.

Čitanje Knjige proroka Jeremije

Ti me zavede, Gospodine,
i dadoh se zavesti,
nadjačao si me
i svladao me.
A sada sam svima na podsmijeh
iz dana u dan,
svatko me ismijava.
Jer kad god progovorim, moram vikati,
naviještati moram: "Nasilje! Propast!"
Doista, riječ mi Jahvina postade
na ruglo i podsmijeh povazdan.
I rekoh u sebi: neću više na nj misliti
niti ću govoriti u njegovo ime.
Al' tad mi u srcu bi kao rasplamtjeli oganj,
zapretan u kostima mojim:
uzalud se trudih da izdržim,
ne mogoh više.

Riječ Gospodnja.

Prorok Jeremija unutar povijesnih događaja nastoji prepoznati Božju djelovanje kao poziv na obraćenje prije nego se dogodi ono što se više neće moći promijeniti. Pad Sjevernog kraljevstva treba služiti kao upozorenje Južnom na ozbiljnost i važnost koja proizlazi iz vjernosti Bogu (3,1-4).

Prva deportacija (597.) to će potvrditi i označiti prekretnicu u povratku Bogu. No, Jeremija je uhićen i optužen za defetizam (20,1-6). Današnje prvo čitanje donosi petu Jeremijinu ispovijest koju je izgovorio po uhićenju (20,7-18). Hod u skladu s Božjim glasom za proroka završio je sramotno. Proživljava dramu. Ono za što mnoge pobožne osobe mole da budu pošteđene. Ti me, Gospodine, zavede... Kada se Božja riječ sudarila s voljom naroda, Jeremija kao njezin glasnogovornik ne ostaje pošteđen nego trpi. Gospodin dopušta da proroka i u fizičkom smislu pogodi nevjernost naroda i pobuna protiv Boga. Jeremija se osjeća zaveden, iskorišten, prevaren... Izložen bijesu bezbožnika. Posljednja dva retka otkrivaju unutarnju dramu: odlučuje više na Boga ne misliti. Obmanuo ga je i treba se od Njega odvojiti, započeti novi život. No, svjetlo Božjeg nadahnuća koje je godinama upijao sada progovara iz njegovih dubina i ne dopušta mu povlačenje. Tako Jeremija proživljava iskustvo razapetosti između Boga i naroda, vjernosti i nevjere. Traži put vjernosti kroz bol i patnju.

Ivica čatić, <https://www.vjeraidjela.com>

Otpjevni psalam: Ps 63, 2-6.8-9

Tebe žeda duša moja, Gospodine, Bože moj!

O Bože, ti si Bog moj:
gorljivo tebe tražim;
tebe žeda duša moja, tebe želi tijelo moje,
kao zemlja suha, žedna, bezvodna.

U svetištu sam tebe motrio
gledajući ti moć i slavu.
Ljubav je tvoja bolja od života,
moje će te usne slaviti.

Tako ću te slaviti za života,
u tvoje ću ime ruke dizati.
Duša će mi biti kao sala i mrsa sita,
hvalit ću te kliktavim ustima.

Ti postade meni pomoć,
kličem u sjeni krila tvojih.
Duša se moja k tebi privija,
desnica me tvoja drži.

Mnogi psalmi su izrazito osobni, ali kada su uvedeni u hramsku liturgiju, dobili su zajedničko značenje, a "ja" psalmista je prošireno da obuhvati cijeli Božji narod.

U osobi Isusa Krista, koji je pravi Izrael, psalam je ponovno sužen na jednu jedinu osobu, "ja" samog Krista. Ali onda se još jednom proširuje i uključuje Kristovo tijelo, koje u njemu može uzeti ove riječi za sebe.

Narod Božji na svom hodočašću prolazi suhom i umornom zemljom u kojoj nema vode. Ali u svetištu, dok se okupljaju da slave liturgiju, imaju zalog i jamstvo konačnog opravdanja Kristove stvari. Oni zajedno blaguju "mrs i salo" i slave Boga radosnim usnama, čak i usred suhe i umorne zemlje.

Drugo čitanje: Rim 12, 1-2

Prikažite svoja tijela za žrtvu živu.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim:
prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu
- kao svoje duhovno bogoslužje.
Ne suobličujte se ovomu svijetu,
nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti
da možete razabirati što je volja Božja,
što li je dobro, Bogu milo, savršeno.

Riječ Gospodnja.

Drugo čitanje donosi prve retke poticajnog dijela Poslanice Rimljanima. Pavao u njima iznosi načelne tvrdnje, izražene u tadašnjim tradicionalnim religioznim kategorijama. Bogoslužje u Hramu – što je bilo temeljno iskustvo Staroga zavjeta a i Apostolovo osobno – zamijenjeno je duhovnim bogoslužjem koje obuhvaća cijeli život. Ukinuta je podjela na sveto i profano! Ovakav odnos s Bogom daje životu onaj dublji smisao, svezu i dosljednost (latreia logike) za kojima je težio otmjeni grčki duh i koji je, u konačnici, duboka čežnja svakog čovjeka. Život poprima smisao i vrijednost u onoj mjeri u kojoj je usklađen s Božjim projektom. Duhovno bogoslužje sastoji se od dva elementa. Prvi uključuje odbacivanje vrjednota suprotnih Evanđelju (ne suobličujte se ovomu svijetu). To je odrični vid prinosa Bogu. Potvrdni vid prinosa Bogu jest trajno obnavljanje pameti, da bi moglo razabirati put kojim vodi Duh. Nakon niza izbora učinjenih po ovom principu čovjek u duhovnom smislu ne može ostati na mjestu nego prevaljuje određeni put. Njega Pavao naziva preobražavanjem. Duh Uskrsloga Krista kršćaninu ne samo da pomaže usvojiti novi vrijednosni sustav nego i nositi terete života, bol i patnju kako bi nadmoćno pobijedio po Onomu koji ga uzljubi.

Ivica čatić, <https://www.vjeraidjela.com>

Evandjelje: Mt 16, 21-27

Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme:

Poče Isus upućivati učenike kako treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi od starješina, glavara svećeničkih i pismoznanaca, da bude ubijen i treći dan da uskrsne.

Petar ga uze na stranu i počeo odvrćati:

- Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!

Isus se okrene i reče Petru:

- Nosi se od mene, sotonu! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!

Tada Isus reče svojim učenicima:

- Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga. Tâ što će koristiti čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svojemu naudi? Ili što će čovjek dati u zamjenu za život svoj? Doći će, doista, Sin Čovječji u slavi Oca svoga s anđelima svojim i tada će naplatiti svakomu po djelima njegovim.

Riječ Gospodnja

Evandjelje se sastoji od dva različita, ali povezana ulomka. Isus pretkazuje svoju muku, smrt i uskrsnuće, a nakon toga raspravlja o potrebi da ga učenici trebaju slijediti, prihvaćajući patnje i trpljenja. Oba ulomka oslanjanju se na Isusov govor o neminovnosti njegova trpljenja i muke koja će se dogoditi u Jeruzalemu. Isus izjavljuje da će biti odbačen, trpjeti, umrijeti te uskrsnuti, izazvavši tako kod Petra veliku žalost. Takvo shvaćanje Mesije ne podudara se s očekivanjem ljudi. Ako se gleda ljudski, normalna je Petrova reakcija i briga za sudbinu učitelja. Isus ističe da je upravo tu problem: gledati samo iz ljudske perspektive, a ne iz Božje. Okrećući se učenicima, Isus donosi još jednu lekciju o učeništvu. Oni koji ga žele slijediti, poput njega će morati odbaciti vlastite interese. Oni koji uzmu križ moraju shvatiti da je njihova sudbina zapečaćena, tj. da se križ jednom prigrljen ne skida s ramena. Slijedi igra riječima „spasiti“ i „izgubiti“. Oni koji žele izbjeći patnju križa neće izbjeći patnju pakla. A one koji prigrle križ Isus će zagrliti u kraljevstvu nebeskom. Eto, to znači slijediti Isusa.

Fra Darko Tomašević, <https://www.glas-koncila.hr>

Božja logika

Današnji evanđeoski odlomak nadovezuje se na onaj koji smo slušali prošle nedjelje. I tamo nam je bio ponuđen na razmišljanje razgovor između Petra i Isusa. No, sadržaj i ton prošlonedjeljnog i ovonedjeljnog razgovora potpuno su drukčiji.

Prošle nedjelje se pokazalo da Isusovi učenici znaju što ljudi govore o njemu. I, jednako tako, spremni su izreći svoju vjeru da je on Krist, da je on obećani i čekani Mesija.

Danas susrećemo Petra koji odvrća Isusa od njegova poslanja jer mu nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko. Upravo tome nas žele naučiti današnja biblijska čitanja. Da nam na pameti bude što je Božje. Da, ma koliko nam izgledala nelogična, prihvatimo Božju logiku i Božji način razmišljanja.

Nosi se od mene, sotono

Nimalo lijepe riječi ne upućuje Isus Petru. Pače, obraća mu se grubo i 'prostački'. Isus mnoge zbunjuje ovakvim postupkom. Pogotovo ako imamo na pameti da se radi o čovjeku kojemu je malo prije toga Isus predao prvenstvo i posvjedočio da će na njemu sagraditi svoju Crkvu.

No, Isus nije došao na svijet da bi bio dobričina i da bi pazio da nikoga ne povrijedi svojim riječima i djelima. Isus nam je došao objaviti istinu o Bogu i čovjeku te nas poučiti kako možemo živjeti u ljubavi. A to se ne događa bez sukoba. Bez sukoba u sebi i sukoba s drugim ljudima. Niti se može dogoditi bez sukoba s grešnim strukturama što su nas zahvatile i manipuliraju nama.

Isus se ne boji napraviti dvije stvari: Ne boji se jasno izreći svoj stav i ne boji se priznati da postoje stvari nespojive s kršćanstvom. Valja nam zajedno s Kristom znati naučiti reći: „Nosi se od mene!“ Odbaciti sve što nije Božje. Pa ma koliko nas zbog toga smatrali čudnima ili ludima. Ta, zapisano je da smo mi kršćani jednima čuđenje, a drugima ludost. No, mi se ponosimo križem Kristovim.

Upravo nas na križ Isus upozorava u nastavku.

Neka se odrekne smoga sebe

Da bismo mogli biti u potpunosti Kristovi moramo se odreći samoga sebe. Ne zaniijekati ili dokinuti vlastitu osobnost, nego prihvatiti način razmišljanja i djelovanja koji nam predlaže Krist. Uzalud nam je grčevito držanje vlastite ništavnosti koja nas ni na koji način ne može spasiti kad se možemo prepustiti Bogu i njegovu vodstvu.

No, za to je potrebno biti ponizan. Potrebno je imati srce koje neće tražiti da uvijek bude u pravu. Potrebno je imati srce koje će poslušati savjet. Potrebno je imati srce koje će ljubiti Boga i nasljedovati ga.

Neka uzme svoj križ i ide za mnom

Dakako da je odricanje od samoga sebe proces koji traje. Zato Isus i govori o hodu. O križnom putu. Čudno je da se i nakon dvije tisuće godina pri spominjanju križa asocira na muku i patnju. Prava kršćanska asocijacija na križ je spasenje, zahvalnost i blagoslov. Petar je mislio da je križ patnja i muka, zato je i počeo odvrćati Isusa, a Krist je znao daje križ sredstvo spasenja.

Mi kršćani se ne ponosimo križem u osobnom i javnom životu zato jer je on sredstvo za okrutno mučenje, nego jer je sredstvo spasenja i beskonačne ljubavi. I naš križ, koji smo pozvani svakodnevno nositi, nije sredstvo muke i poniženja da bismo bježali od njega i odavali se bezbrižnom, nemislećem i samodostatnom životu, nego nam je sredstvo spasenja.

Možemo se spasiti jedino po križu. Po Križu Kristovu smo svi spašeni, a po prihvaćanju vlastitoga križa postajemo dionici spasenja.

Oni koji prihvaćaju svoj križ i svakodnevno ga nose spremni odricati se samoga sebe, nisu nekakvi čudni i patnički likovi koji neprestano uzdišu, kukaju i srde se na sve oko sebe. Takvi su frustrirani i nesretna bića. Kršćani koji prihvaćaju svoj križ su sretni i zadovoljni ljudi svjesni da su na pravom putu, unatoč svim mukama koje doživljavaju. Idu uzdignute glave, nisu beskičmenjaci i ne zaklanjaju svoj obraz. Bog im pomaže i znaju da se neće smesti.

Ne trebaju trubiti okolo o tome kako su sretni. Ne trebaju svirati po trgovima niti ići okolo u bučnim procesijama. Dovoljno je da budu prisutni i da se prepozna njihova radost.

Ista stvar je i s vjerom. Ne trebamo se kititi svojom vjerom, kršćanskim korijenima i slavnom prošlošću. Dovoljno je djelima pokazati svoju vjeru. Jer vjera, ako nema djela, mrtva je bez obzira što se događalo tijekom posljednjih četrnaest stoljeća svete i slavne kršćanske baštine.

Moj križ ne sjaji

Nije novost da ima životâ sa svakakvim križevima. No pojedini neprestano ističu svoje križeve – kao da ih drugi nemaju – naglašavajući koliko su oni veliki, teški, pravedni, nepravedni, nametnuti, uzaludni

Obično se kod postavljanja križa, kao možda jedinoga kršćanskog simbola koji još nije izgubio svoje značenje, nastoji da on bude što vidljiviji, upečatljiviji i dojmljiviji. U tu ga se svrhu stavlja uglavnom pored puta ili na neku uzvisinu kako bi svima bio vidljiv, te kršćanima skrenuo pozornost na ljubav kao temeljno značenje koje naznačuje. Takav temeljni kršćanski simbol mora uvijek biti vidljiv i trajno podsjećati na svoje značenje. Zato ga se osvjetljava kako bi i u tamnoj noći upućivao na značenje onkraj samoga znaka. Istinski simboli, kao što je križ, nikada neće iščeznuti. Nad njim je, kao i nad svim drugim simbolima, potrebno bdjeti kako bi ostali istinski simboli, kako im se ne bi promijenilo značenje ili ih se, slučajno ili namjerno, možda zlorabilo. Sigurno je da čovjek ne može živjeti bez simbola, uvijek će ih tražiti i nalaziti. Simboli postoje otkad postoji i čovjek. Zbog toga E. Cassirer tvrdi da je čovjek najprije *animal symbolicum*, a tek onda *animal rationale*.

Kao istinski kršćanski simbol, križ nas upućuje na jednu drugu dimenziju križa. Mislimo ovdje na naše svakodnevne križeve, na one veće ili manje koje danomice nosimo. Nerijetko čujemo da

nema života bez križa, bez muke i patnje, a to onda znači: nema života bez ljubavi. Onaj tko ljubi, taj na neki otajstveni način uvijek trpi, uvijek je pod križem. Mnogo je poučnih duhovnih priča o križu, kao npr. zašto nam Bog daje upravo taj i takav križ kojega bismo se mi ponekad najradije odrekli. No, u jednome trenutku svoga života, kad trebamo prijeći na drugu stranu, shvatimo zašto je taj križ morao biti tako velik, dugačak i težak.

Ako motrimo svoj život očima vjere, čitav je naš život obilježen križem. Nije novost da ima životâ sa svakakvim križevima. No pojedini neprestano ističu svoje križeve – kao da ih drugi nemaju – naglašavajući koliko su oni veliki, teški, pravedni, nepravedni, nametnuti, uzaludni itd. Nekima njihov križ služi kako bi se prikazali lokalnim mesijama. Postoje i oni kojima je u životu sve križ. Njima je križ čitav život, oni se osjećaju umorni i samim disanjem, pa im je i to križ. Neki od njih, uglavnom rezignirani, svoju slobodu pretvaraju u nesnosni križ, pripisujući tako Bogu sve ono loše što ih je snašlo u životu, ali oni, eto, prihvaćaju taj križ jer ne mogu ili tobože ne žele bježati od njega. No, važno je da drugi znaju da oni imaju svoj križ. Mnogo je onih koji se hvale svojim križevima. Čak i sam Pavao govori da će se hvaliti svojim slabostima, da će govoriti o njima, ali kako bi se u njemu

<https://blidinje.net>

nastanila snaga Kristova (1 Kor 12,9-10). On želi biti slab kako bi bio jak te se kao navjestitelj radosne vijesti želi hvaliti svojim slabostima, poteškoćama i križevima, ali u evangelizacijske svrhe.

Ima onih koji se hvale svojim križevima, ne kako bi evangelizirali sebe i druge, nego kako bi im se ljudi divili ili ih sažalijevali jer uživaju pri sažalijevanju i viktimizaciji, čime zadobivaju prijeko potrebnu pažnju. Ima onih koji po svojim, najčešće prividnim, križevima žele zadobiti neku pohvalu i priznanje; računaju na neki počasni naslov te vide u križu sredstvo za ovozemaljski probitak. Takvi zlorabe križ i njegovo značenje. Oni se ne bore sa svojim križem, nego s tim kako osvijetliti svoj križ, kako učiniti da bude što sjajniji i vidljiviji, kako ga postaviti na što veću uzvišicu te kako i od maloga križa napraviti što veći križ. To su oni koji će „uletjeti” svugdje gdje nitko neće. Oni su spremni podnositi križ, ali samo ako sjaji i ako je vidljiv. Vjerojatno misle kako sjaj i vidljivost daju smisao njihovom križu te da se tako otkriva njegovo pravo značenje.

Naspram njih stoje, i više mi se sviđaju, ljudi s neosvijetljenim križevima. To su ljudi koji su razumjeli istinsko značenje križa. Oni ne moraju osvijetljivati svoje križeve, ne skrivaju ih, ali se po njima vidi da su ih njihovi križevi oblikovali i izgradili. To su ljudi kod kojih ne znate da uopće nose neki križ, a kamoli da znate njegove razmjere. Oni nose svoj križ, poput onih koji kad poste

namažu bradu uljem i onih koji kad mole uđu u svoju sobu. To su skrovite duše sa skrovitim križevima, zagledane u Gospodinov križ. Oni se ne prenamažu, ne troše vrijeme na osvjetljavanje svoga križa. Znaju da je križ prva zraka vječnoga života. Njihov križ već postaje plodan, a ti im plodovi pomažu da postanu bolji. Zbog toga nemaju potrebu pokazivati koliko je velik, dugačak i težak njihov križ. Ljudi koji ne osvjetljuju svoje križeve su oni koji shvaćaju i prihvaćaju druge bez velikih riječi, gesta, nepotrebnih savjeta i uputa. Čini se da su oni shvatili otajstvenost života. Njihov križ im ne dopušta da u drugima vide grešnije od sebe te da sebe smatraju pravednijima i važnijima od drugih samo zbog svoga križa. Oni ne osvjetljavaju svoj križ, nego znaju da je svakome njegov križ najveći i najteži. Imaju razumijevanja za križeve onih koje susreću i za njihovu težinu pa zbog toga njihov križ ne svijetli. Ali, baš zato što ne svijetli, najsjajniji je, jer je to križ koji im pomaže ne da se drugi dive njihovim križevima ili nariču nad njima, nego im njihov križ pomaže oblikovati sebe, potiče ih na ljudski i duhovni rast, na samaritanske osjećaje, te konačno, na suobličavanje Kristu. Neosvijetljeni križevi se tajnovito i iznutra povezuju međusobno i s križem na kojemu ne bijaše sjaja ni ljepote.

Hrvoje Kalem, <https://www.svjettorijeci.ba>

Mali vjeronaučni leksikon

Samostan

Samostan, zgrada u kojoj prema pravilima svojega reda žive redovnici ili redovnice. Naziv samostan prijevod je grčke riječi *monastērion* (μοναστήριον); od XIX. st. u Katoličkoj crkvi upotrebljava se umjesto starih sinonimnih naziva manastir (namastir), klaustar (ili kloštar), konvenat, koludrište, stanište.

U IV. st. monaštvo se proširilo na Zapad; tip monaških nastamba, odnosno kasnijih istočnih manastira, utjecao je na arhitektonsku shemu samostana na Zapadu. Izgradnja većih samostana uzela je maha tek osnutkom benediktinskoga reda (Monte Cassino, utemeljen 529). Prema *Pravilu* sv. Benedikta redovnici su se uzdržavali manualnim radom, zavjetovali su se na boravak u istom samostanu do smrti.

Samostani-opatije bili su građeni daleko od naselja, prema tradicionalnom arhitektonskome planu u zatvorenom četverokutu.

Jezgru samostanskoga kompleksa činila je crkva, s njom povezane zgrade zatvarale su pravokutno dvorište s trjemovima (klaustar, kloštar) i sa zdencem (cisternom) u sredini. Uz crkvu su bile kapele, oratoriji, riznica, arhiv, skriptorij, knjižnica, škola.

Samostan je redovito imao zbornicu za održavanje kapitula, blagovaonicu (refektorij), prostoriju za razgovor sa strancima (parlatorij), spavaonicu (dormitorij), spremište odjeće (vestijarij), bolnicu, ljekarnu, prostorije za novake, odnosno novakinje, putnike i goste (ksenodohij), hodočasnike i siromahe.

Velike su opatije imale niz gospodarskih zgrada za različite zanate, mlin, staju, pčelinjak, vrt s ljekovitim biljem, voćnjake, vinograde, maslinike, oranice; kompleks je bio opasan zidom i bedemima. Značajniji su europski samostani bili Monte Cassino i Bobbio u Italiji, Tours, Corbie, Cluny, Saint-Victor i Cîteaux u Francuskoj, St. Gallen u Švicarskoj, Fulda, Lorsch i Hirsau u Njemačkoj, Kremsmünster i Klosterneuburg u Austriji.

Od VIII. do XI. st. samostani su bili središta europske kulture. Premda im je prva svrha bila širenje kršćanstva, njegovali su i antičku baštinu, latinski jezik i pismenost u školama, glazbu i likovnu umjetnost, napose u razdoblju romanike (romanički stil naziva se i monaškim). Samostani su tada postali gospodarska središta, trgovi, jezgre novih naselja. Kao središta obnove isticali su se u IX. i X. st. samostani Camaldoli, Vallombrosa i, kao najznačajniji, Cluny.

Crkva u Clunyu (tada najveća na svijetu) utjecala je kao prototip na daljnji razvoj romaničke sakralne arhitekture, monumentalne plastike, skulpture i zidnoga slikarstva. Usavršavanju samostanske arhitektonske sheme pridonijeli su cisterцити, koji su u europsku crkvenu arhitekturu unijeli elemente gotičkoga stila.

U uvjetima feudalnoga društvenog poretka opati nekih istaknutih samostana dobivali su kraljevski privilegij, po kojem su postali vazalni gospodari sa svjetovnom vlašću nad opatijskim posjedima. Bogaćenje i posvjetovljenje samostana doveli su do krize i potrebe za reformama.

Nakon osnutka prosjačkih redova u XIII. st. novi su tipovi samostana bili uvjetovani svrhom tih redova; bili su podizani na gradskoj periferiji, a uz njih su se nalazile škole, zgrade za karitativne svrhe (bolnice, sirotišta, starački domovi i dr.).

Nove tipove samostana stvaraju novi redovi (kartuzijanci, karmelićani, trapisti) koji preferiraju međusobnu izoliranost redovnika i šutnju; umjesto zajedničkih prostorija grade se ćelije za pojedine redovnike.

Viteški redovi (ivanovci, templari i dr.) uz bolnice, hospitale, uključuju u svoj građevinski kompleks utvrde i vojno vježbalište.

Nakon Tridentskoga koncila (1545–63) novi su se samostani zidali najčešće na gradskoj periferiji, eksterijerom se nisu isticali među ostalim gradskim fasadama, a crkva (kapela) smještena je bilo uz samostansku zgradu (ili u njoj), bilo unutar samostanskoga kompleksa (dvorište, vrt).

U hrvatskim je krajevima samostana bilo već u kasnoj antici, ali su stradali za avarsko-slavenskih osvajanja.

Polovicom IX. st. javljaju se benediktinski samostani, a najviše ih je bilo sagrađeno u XI. i XII. st.: Rižinice (dao ga je podići knez Trpimir 852), Zadar, Krk, Nin, Solin, Osor, Rogovo, Vrana, Rab, Tkon, Otočac, Brač, Mljet.

U doba kralja Zvonimira (XI. st.) u njegovoj je državi bilo 15 benediktinskih samostana i 4 kamaldoljanska. Premonstratenzi su imali samostane u Čazmi i Ivaniću; cisterciti u Topuskom, Kutjevu, Zagrebu, Senju, Podborju, Kloštar Ivaniću, Samoboru, Petrovaradinu; templari u Vrani, Senju, Gorama, Dubici, Pakracu, Našicama, Požegi, a njihove su samostane preuzeli (XIV–XVII. st.) ivanovci.

Od XIII. st. u hrvatskim krajevima samostane su gradili dominikanci (Zadar, Nin, Dubrovnik, Zagreb, Split, Bihać, itd.) i franjevci (Zadar, Dubrovnik, Zagreb, Kraljeva Sutjeska, Kreševo, Makarska, Sinj, Hvar, Trsat i dr.). I bosanski su krstijani gradili samostane koje su zvali hiže. Pavlini su u Hrvatskoj imali (1244–1786) tridesetak samostana (Remete, Lepoglava, Kamensko, Senj i dr.), koje je ukinuo Josip II. Mnogobrojne samostane podigli su od XVI. st. isusovci (Dubrovnik, Zagreb, Rijeka, Varaždin, Osijek, Požega). Mnogi su samostani tijekom vremena nestali pustošenjem kuge, te osobito ratnim djelovanjima: za provale Mongola u XIII. st., u građanskim ratovima u XIV. st., osmanskim invazijama (XV–XVII. st.), a velik ih je broj ukinula državna vlast (XVIII. i XIX. st.). Neki su stari samostani doživjeli prenamjene, bili su pretvoreni u internate, kaznionice, muzeje i dr.

Samostani postoje i u istočnom kršćanstvu (manastir), te u drugim religijama, islamu (tekija), hinduizmu (ašrama), budizmu (saṅgha).

Sveti Franjo - Mladost

Giovanni Francesco di Bernardone. Koliko li je samo napisano o tom čovjeku! Od njegove smrti pa do današnjeg dana napisane su tisuće stranica životopisa, od onih srednjovjekovnih hagiografija do nekih opisa hipi svetca ili ekologa. Toliko je velikih umova nastojalo ocrtati ovaj zanimljivi lik da znam kako ne mogu donijeti ništa novo. Ne posjedujem neke nove činjenice ili dokumente koji bi mogli dopuniti dosadašnju sliku koju smo stvorili o svetom Franji. Izgleda mi gotovo besmisleno pisati nešto novo o ovom Talijančiću. Ipak, možda mogu pisati o njegovu životu pokazujući na ono što me je naučio ovaj srednjovjekovni propovjednik i mistik.

Godine 1181. (ili 1182.) u talijanskom gradiću Asizu rodio se sin mjesnome trgovcu tkaninama Petru Bernardoneu i njegovo ženi Piki. Petar je bio na poslovnom putovanju kad mu se sin rodio. Uskoro ga je majka odnijela u crkvu i kršten je pod imenom Ivan. Neki kažu da se otac nije slagao s tim imenom pa ga je nazvao Francesco ili Francuzić po zemlji koja mu je omogućila da se obogati, dok drugi misle da su ga nazvali Francuzić jer mu je majka bila iz Provanse.

Bilo kako bilo, njegovo novo ime prilično je odgovaralo njegovom karakteru. U mladosti je bio razigran, zanesen, poput provansalskih trubadura i žonglera koji su u to vrijeme putovali Italijom opjevavajući ljubav i viteštvo. Uskoro je takav provansalski karakter postao predvoditelj društva mladića i djevojaka koji su mladenačke dane provodili u razbibrizi, veselju, zabavama i plesovima. Možda Franjin mladenački život nije bio baš raskalašen ili potpuno nemoralan kako to opisuje njegov prvi životopisac, ali zasigurno jest bio svjetovan. Mladi Bernardone povodio se za svjetovnim zabavama i užiticima. Bio je katolik, ali onaj koji nedjeljom ode na misu, a nakon toga nastavi „živjeti“. Mladići toga vremena sanjali su romantične ljubavi o kakvima su pjevali trubaduri. Zamišljali su sebe u sjajnim viteškim odijelima kako ponosno jašu kroz ulice grada, a pritom im se svi dive. Ovakav mentalitet i oblik života je Božje stvorenje odvodio, sitnim, ali sigurnim koracima, od Stvoritelja. Bezbrizni i veseli život prekinut je ratom. Do jučer raspjevani dječaci odjednom su postali vojnici, a uskoro i zaljubljenici. Da ne bismo pomislili da je sin mjesnog trgovca bio u potpunosti svjetovan ili tašt, treba istaknuti i dobro koje je činio. Naime, čitavu svoju mladost imao je osjećaja

<https://www.hazud.hr>

za siromahe i one koji su bili odbačeni od društva. Tako je i u zatvoru primijetio kako su svi ostali počeli izbjegavati jednog od suzatrovorenika. Bio je to neki plemić teška karaktera i nestrpljiv. Ipak, u mladom Franji bilo je suosjećanja pa mu je prilazio. Kad bi ovaj bio nagao ili grub, Franjo bi bio nježan i strpljiv. Nakon nekog vremena, ovaj zatvorenik počeo se mijenjati. Zahvaljujući trgovčevu sinu, nesnošljivi plemić postao je društven i u boljim odnosima sa svima.

Iako je u toj ćeliji atmosfera bivala sve vedrija, tamnica nije bila ništa manje hladna i vlažna. Duh je bio vedar, ali hladnoća je tamnice škodila Franjinu tijelu. Vrativši se iz zatvora u očinski dom, preselio se u tamnicu bolesničkog kreveta. Teško se razbolio i nigdje nije izlazio. Ostao je sam sa svojim mislima, maštanjima, sumnjama, pitanjima... Vrijeme bolesti za njega je bilo teško i tamno, tamnije od one peruđinske tamnice. Sve je dolazilo u pitanje. Kad je bivao malo boljega zdravlja, izlazio je u duge šetnje prirodom. Njegov provansalski karakter u takvom je ambijentu punio baterije, ali je i dalje nešto nedostajalo. Osjećao je stalni nemir koji ga je nukao da nešto učini ili promijeni. Opet je maštao o viteškom životu, o borbama, o plemićkoj časti. Zamišljao je kako će jednoga dana biti velik. Tijelo se oporavljalo, ali duh i duša bijahu nemirni, tužni.

Dozna on uskoro da jedan plemić traži pratitelje da mu se pridruže u nekom vojnom pohodu i nato mu se učini da je to ispunjenje onog njegovog nemira i praznine koju je osjećao za vrijeme bolesti. Otac ga opremio sjajnom opremom, osedlao je konja i krenuo u vojnu. Kad su izlazili iz grada, primijetio je jednog viteza jedno obučenog i iz samilosti mu ponudio svoje sjajno odijelo, a uzeo njegovo i tako jedno obučen krenuo je dalje. Putovanje nije potrajalo dugo. Uspio je dojahati do obližnjeg gradića Spoleta. Tamo ga opet obori slabost. Nije mogao nastaviti svoje putovanje. Tada je ovaj zanesenjak čuo kako mu netko govori: „Tko ti može dati više, gospodar ili sluga?“ Nemoćan od bolesti, zbunjen ovim riječima, vrati se osramoćen u rodni grad i opet leže na onaj isti bolesnički krevet. Neko vrijeme je proveo u krevetu bolestan više od sramote nego od stvarne bolesti. No, kako to inače biva, za nekoliko dana pojavila se neka nova tema tračeva pa se i Franjo počeo vraćati u normalan život. Vrlo brzo se povratio starom društvu i veselim zabavama.

Jedne prigode, dok su mladići nakon neke zabave trčali ulicama pjevajući, Franjo je zastao. Nije ga to razveseljavalo kao prije. Mislio je o svome društvu i zabavama, o sebi i svom životu. Činilo se kako ništa nema smisla, a u misli mu se stalno vraćao onaj susret iz Spoleta. Na to više nije mogao

Josip Botterij Dini, *Sveti Frano*, <https://tomislavcity.com>

ostati ravnodušan. Dosadašnji život činio mu se kao promašaj, a s druge strane je vidio i život u Kristu. Taj drugi se činio slavan, sladak i uzvišen. Od ovog trenutka on se odmakao od svojih prijatelja i njihovih zabava. U njemu se događala velika promjena. Počeo je moliti. Svakog bi dana izišao iz grada i našao neku spilju gdje bi se zavukao i provodio sate u molitvi. Htio je služiti Gospodaru. Htio je činiti samo ono što Gospodar želi. Postajao je sve više čovjek molitve, a iz toga se rađala i ljubav. Siromasima je već otprije pomagao, ali sada je to činio jako često, tražio ih i provodio vrijeme s njima. Priređivao bi im gozbe ili bi im odnosio hranu u njihova obitavališta. Potom je počeo pomagati siromašnim svećenicima, darivao im novac za obnovu crkava i kupovao posuđe. Kroz sve ovo često je molio za Božju volju. Žarko žudio za životom koji je Gospodin namijenio za njega. Sve više je imao povjerenja da Gospodin ima najbolji naum za njegov život.

Ispovijed sv. Franu

Josipu Botteriju Diniju

Priznati tebi moram nešto; ptice
oduvijek su mi bile drage: vrapci,
čiope, vuge, češljugari ... lice
ozri mi se kad ih slušam, kapci

zaklope mi se kada slavuj pjeva
i grlica kad guče i kad rano
u zoru se iz klasja vine ševa
i prepelica, ali meni, Frano,

mali moj brate (sestre ja i brata
nemam: u Suncu i u Luni vraćaš
meni ih ti), i mačke jesu drage.

istina je da mačka ptice hvata,
ipak, svejedno, ne nalazim ljage
nikakve na njoj; znam da ti to shvaćaš:

mene, i mačku, i sva ptičja jata.

Za mnom

Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe i neka ide za mnom.

S pomoću dara Duha Svetoga Petar je u sebi pronašao snagu i hrabrost da glasno ispovjedi svoju vjeru: „*Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.*“ No sada ga Učiteljeve riječi zbunjuju.

Ići će u Jeruzalem i patiti? Bit će ubijen i uskrsnuti treći dan?

Ma što on govori? Je li pri sebi?

Isus po prvi put otvoreno govori o svom darivanju potpune ljubavi, a učenici ne razumiju. U njihovo se srce urezala čvrsta sigurnost da je Isus Mesija, ali još nisu shvatili kakav Mesija je Isus. Pred pričom o putu ka križu poljuljali su se domovinski i pobjednički snovi koje su vezivali uz Isusa.

Doista, očekivali su novo, slavno kraljevstvo, čiji će glavni grad biti Jeruzalem, novu slobodu naroda kojega tlači rimski okupator, svoja imena zapisana velikim slovima uz ono svojega Učitelja, ali ne...

Isus razbija u komadiće iluzije svojih učenika i počinje im otkrivati da ne hoda prema slavi moći, nego ljubavi; da njegove izbore ne vodi logika prevlasti, nego ona potpunog polaganja života.

Petar to ne prihvaća, ne razumije i želi raspraviti s Učiteljem: „Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!“ Bivši ribar iz Kafarnauma protivi se, predlaže drukčiji put. Petar ne dvoji je li Isus Mesija ili nije, ali ne prihvaća put o kojemu im Isus počinje govoriti.

Ali Isus, veliki Isus, vraća ga na njegovo mjesto: „Za mnom!“ *To je učenik, onaj koji ide za svojim Gospodinom.*

Isus vrlo jasno pokazuje kojim putem treba ići učenik, njegov hod i njegovu budućnost. Učenik se u svemu i po svemu predaje Isusu. Slijediti ga znači odreći se samog sebe i uzeti križ. Put koji Isus nudi treba prihvatiti s lakoćom, s predanjem i s povjerenjem. Put koji nudi Rabi iz Nazareta borba je protiv zatvaranja u samodokazivanje, terapija protiv zaraznog otrova egoizma.

Stoga, hrabro! Isus je vrlo jasan i istinit. On predlaže, poziva: „Hoće li tko za mnom...“ *Nudi mogućnost novog života*, put je otvoren, on te poziva, čeka te.

Sada ti trebaš odlučiti što ćeš učiniti.

NAŠI POKOJNI

PERO PERČEVIĆ,

PU zagrebačka, (SJP), Gređani, 30.kolovoza1991.

ŽELJKO BARTOLIĆ,

PU zagrebačka, Sunja, 31.kolovoza1991.

MILAN BOZALO,

PU osječko - baranjska, Osijek, 31.kolovoza1993.

SREĆKO MANĐINI,

PU bjelovarsko - bilogorska, Doljani, 1. rujna 1991.

IVICA MRAZOVAC,

PU sisačko - moslavačka, Budičina, 1. rujna 1991.

TIHOMIR VRDOLJAK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Daruvar, 1. rujna 1991.

ANDRIJA ROKIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Petrinja, 2. rujna 1991.

DANIJEL PUHEK,

PU karlovačka, Bilaj, 2. rujna1991.

ŽELJKO LUKETIĆ,

PU ličko - senjska, Karlobag, 2. rujna 1992.

LJUBO LEKO,

PU osječko - baranjska, Osijek, 3. rujna 1991.

TOMICA STUBIČAR,

PU karlovačka, Bilaj, 3. rujna 1991.

NAŠI POKOJNI

MARIJO VOJTUŠEK,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 3. rujna 1991.

BRUNO BOLANČA,

PU primorsko - goranska, Gospić, 4. rujna 1993.

VINKO BARTULOVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 4. rujna 1991.

DUŠKO KOŠOROG,

PU virovitičko - podravska, Četekovci, 4. rujna 1991.

JOSIP POTOČNIK,

PU virovitičko - podravska, Četekovci, 4. rujna 1991.

IVICA ANTONČIĆ,

PU primorsko - goranska, Gospić, 4. rujna 1993.

ANTUN MARTINOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Trnava – Mašićka Šagovina, 5. rujna 1991.

BRANKO ROČEK,

PU požeško - slavonska, Pakrac, 5. rujna 1991.

ŽELJKO ŠLAT,

PU sisačko - moslavačka, 5. rujna 1991.

VLADIMIR PIEROBON,

PU zagrebačka, 5. rujna 1991.

POČIVALI U MIRU!

Kolačići i voćni sok

Dječak je želio susresti Boga. Znao je da treba dugo putovati do mjesta gdje on živi, pa je zato spremio svoju prtljagu s omiljenim kolačićima i pakiranjem od 6 boca voćnog soka te započeo svoju pustolovinu.

Kad je odmakao tri reda kuća, susreo je nekog starca. Sjedio je u perivoju i mirno hranio nekoliko golubova.

Dječak je sjeo blizu njega i otvorio svoju prtljagu. Upravo se htio osvježiti voćnim sokom kad spazi da starac izgleda gladan pa mu ponudi jedan kolačić.

Starac ga je zahvalno primio i nasmiješio se dječaku. Njegov je osmijeh bio tako prijateljski da je dječak zaželio ponovno ga vidjeti pa mu je sada ponudio bočicu voćnog soka.

Starac mu se ponovno nasmiješio. Dječak je bio izvan sebe.

Sjedili su čitavo popodne jedući i smijući se, bez da su izgovorili jednu jedinu riječ.

U međuvremenu se smračilo, dječak je osjetio umor i ustao je da pođe, ali tek što je napravio nekoliko koraka okrenuo se, potrčao natrag do starca i snažno ga zagrlio. Starac mu je darovao najveći smijehak do sada.

Kada je dječak ubrzo otvorio vrata svoje kuće, majka je bila iznenađena radošću na njegovom licu. Upitala ga je:

- Što je to što si danas učinio da te je tako razdragalo?

Odgovorio je:

- Objedovao sam s Bogom.

No, prije nego što je njegova majka uspjela odgovoriti, dodao je:

- Znaš što! Bog ima najljepši osmijeh koji sam ikada vidio.

U međuvremenu starac, također prožet radošću, vratio se kući. Njegov je sin bio začuđen odsjajem mira na njegovu licu i upitao ga je:

- Tata, što je to što si danas učinio da te je tako razdragalo?

Odgovorio je:

- Jeo sam kolačiće u perivoju s Bogom. Za svaki slučaj, prije nego što je njegov sin odgovorio, dodao je:

Znaš što! Puno je mlađi nego što sam mislio.